

[Knud Jespersen.]

Reel kapitalgevinst..	56.000	39.000
<i>Landbrugsejendom købt i 1970:</i>		
Areal	25 ha	10 ha
Købesum 1970.....	260.000	125.000
Afskrivning (1 pct. p.a.) indtil 1973...	8.000	4.000
Købesum efter afskrivning i 1973..	252.000	121.000
Ejendomsværdi 1973	384.000	178.000
Nominal kapitalgevinst.....	132.000	57.000
Gennemsnitlig prisstigning i samfundet (27 pct.).....	70.000	34.000
Reel kapitalgevinst..	62.000	23.000

På baggrund af disse eksempler og de nævnte samfundsmæssige virkninger af forslaget anbefaler jeg det til folketingets velvillige behandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen):

Herved tillader jeg mig at fremsætte *for-
slag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m.v.*

Lovforslaget tager sigte på at undgå den truende storkonflikt på arbejdsmarkedet gennem en forlængelse af samtlige kollektive overenskomster og aftaler m.v. på arbejdsmarkedet for en to-årig periode.

Baggrunden for forslaget er, at forhandlingerne om en fornyelse af de pr. 1. marts 1975 udløbne kollektive overenskomster nu er endt med, at forligsmanden har måttet konstatere, at en af ham til parterne udleveret skitse til fornyelse af de pågældende overenskomster er blevet afvist af begge parter. Forligsmanden har herefter opgivet videre mægling med den følge, at arbejdsstandsningerne vil kunne træde i kraft den 22. marts 1975.

De varslede konflikter har et sådant omfang, at det vil betyde, at livsvigtige samfundsfunktioner og væsentlige dele af erhvervslivet vil gå i stå.

Såfremt konflikten får lov at bryde ud, vil den blive den mest omfattende, vi nogen sinde har oplevet her i landet. Ca. 300.000 familier vil blive direkte berørt. Det vil betyde tab af indkomst, gældsstiftelse og andre økonomiske byrder for betydelige lønmodtagergrupper.

Herudover vil jeg pege på de helt uoverskuelige virkninger, der kan blive resultatet af en standsning af el- og kraftværkerne samt olie- og benzinforsyningerne og andre vigtige råstoffer for vort erhvervsliv.

Blot en kortvarig standsning af disse forsyninger vil give betydelige tab for de virksomheder, der er helt afhængige af regelmæssige energitilførsler.

Også den varslede standsning af fødevarerforsyningen vil hurtigt kunne få alvorlige følger.

Danmarks yderst vanskelige økonomiske situation med store problemer for udenrigshandelen og den rekordhøje ledighed gør en omfattende arbejdskamp helt uacceptabel. Virkningerne af en produktionsstandsning i blot nogle få uger vil blive følelig mange måneder ud i fremtiden og forsinke den genskabelse af fuld beskæftigelse og stabilitet, der er regeringens centrale mål.

En hurtig afklaring af løn- og arbejdsforholdene er forudsætningen for, at virksomhederne kan disponere i tillid til fremtiden.

Derfor kan regeringen ikke tage ansvar for en storkonflikt.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at et indgreb i arbejdsmarkedets forhold sker på en sådan måde, at der ændres mindst muligt i de gældende overenskomstersystemer, og at der ikke gribes mere end højst nødvendigt ind i parternes traditionelle forhandlingsret. De ved LOs og Dansk Arbejdsgiverforenings forhandlinger opnåede resultater indgår derfor som bestanddele af de overenskomster, som forslaget går ud på at forlænge. På samme måde åbnes der ved forslaget mulighed for forhandling på andre overenskomst- og aftaleområder.

Det fælles grundlag for samtlige overenskomstforhold bør imidlertid være forligsmandens skitse, som foreslås ophøjet til lov. Dertil kommer sikring af en ensartet dyrtidsregulering for alle lønmodtagere, såvel inden for det private som inden for det offentlige område.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på baggrunden for lovforslaget, men herom henviser jeg til statsministerens redegørelse, hvoraf også sammenhængen med andre forslag fremgår.

Jeg skal i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

[Arbejdsministeren.]

Med disse ord vil jeg gerne anbefale lovforslaget til tingets hurtige og velvillige behandling.

Socialministeren (*Eva Gredal*):

Herved tillader jeg mig for folketinget at fremsætte forslag til lov om ændring af bestemmelser om pristalsregulerede ydelser i lovene om folke-, invalide- og enkepension.

Lovforslaget, der er et led i regeringens samlede plan, vedrører reguleringer af de sociale pensioner. Det er kutyme, at pensionerne reguleres under hensyn til reguleringer inden for lavtlønsområdet. Da der ikke på arbejdsmarkedet sker forbedringer for de lavtlønnede i den første halvdel af overenskomstperioden, vil der heller ikke kunne ske øjeblikkelige forbedringer af pensioner. Dog bevares den procentvise dyrtidsregulering uændret på dette område, men på grundlag af et nulstillet pristal. Som kompensation for tab af 2 dyrtidspoints, som ville være udløst 1. oktober 1975, foreslås pensionstillæggene forhøjet fra 1. oktober 1975. Herved tilgodeses de økonomisk dårligst stillede pensionister. Pensionisternes Kontaktudvalg har erklæret sig indforstået med regeringens forslag. Regeringen har på sin side givet tilsgagn om en regulering af pensionerne i 1976 i konsekvens af de timelønsforhøjelser, der udløses for arbejdsmarkedet i den sidste halvdel af overenskomstperioden. I denne forbindelse vil indgå virkningen af, at pensionerne fritages for beskatning, således som regeringen agter at fremsætte forslag om i denne samling.

Der påtænkes senere fremsat lovforslag om nulstilling af pristallet for så vidt angår ydelser efter andre sociale love, herunder bl. a. omsorgsloven og lov om børnetilskud.

Handelsministeren (*Erling Jensen*):

Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om avancestop.

Dette lovforslag må ses i sammenhæng med det samtidig af arbejdsministeren fremsatte forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler m. v. Regeringen finder det nødvendigt, at der samtidig med, at der gribes ind i indkomstdannelsen for lønmodtagerne, gennemføres en lovgivning, som pålægger de selvstændige erhvervsdrivende tilbageholdenhed med hen-

syn til indkomstforhøjelser. En sådan regulering kan efter regeringens opfattelse mest hensigtsmæssigt gennemføres ved at sætte en bremse på stigningerne i avancerne.

Lovforslagets hovedbestemmelse er derfor en fastlåsning af bruttoavancerne inden for alle dele af erhvervslivet, ikke alene inden for produktion og handel, men også inden for transport og tjenesteydelser, herunder også de liberale erhverv. I stopperioden må bruttoavancerne ikke forhøjes, heller ikke som følge af forøgelse af de omkostninger, som skal afholdes inden for bruttoavancerne. Der er dog gjort en undtagelse heri, idet de lønforhøjelser, som følger af overenskomsterne, og som skal afholdes inden for bruttoavancerne, lovligt kan begrunde en forhøjelse af disse avancer.

Avancestoppet foreslås også at skulle omfatte offentlige og koncessionerede virksomheders varesalg og levering af transport- og tjenesteydelser. Under hensyn til den betydning, disse virksomheders priser har for omkostningsudviklingen, er det fundet rimeligt at pålægge dem de samme begrænsninger som det private erhvervsliv.

Tilsyn med og administration af loven er, som det har været tilfældet ved tidligere lignende love, overdraget monopoltilsynet, som også har fået dispensationsbeføjelser, der er nødvendige for at afbøde de vanskeligheder, som kan opstå ved anvendelsen af en så forholdsvis stift virkende forholdsregel som et avancestop med udgangspunkt i avancerne pr. vareenhed på en bestemt dato. Med hensyn til de øvrige tekniske detaljer tillader jeg mig at henvide til lovforslaget og de hertil knyttede bemærkninger.

Jeg vil dog omtale endnu en enkelt bestemmelse, nemlig forslagens § 12, der indeholder en revisionsklausul, hvorefter forslag om revision af loven fremsættes for folketinget senest den 1. februar 1976. Et bruttoavancestop er et vidtgående indgreb i erhvervslivets forhold, og det vil ganske afhænge af den kommende udvikling i omkostningerne, hvorledes virkningerne vil være for erhvervsvirksomhederne. Det er derfor skønnet nødvendigt, efter at loven har virket et års tid, at tage den op til revision på basis af en bedømmelse af den udvikling, som har fundet sted i omkostninger m. v. i denne periode.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig